

Warszawa, 26 listopada 2025 r.

dr hab. Michał Robert Janik
Profesor WIML
Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej
w Warszawie

Recenzja pracy doktorskiej lek. Ewy Skopińskiej

p.t. „Stan wiedzy o patofizjologii, leczeniu oraz powikłaniach cukrzycy studentów kierunków medycznych i niemedycznych polskich uczelni wyższych”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. n. med. i n. o zdr. Anny Różańskiej-Wałędziak, prof. UKSW

Rozprawa mgr Ewy Skopińskiej stanowi rzetelne, wartościowe i starannie przygotowane opracowanie naukowe dotyczące poziomu wiedzy studentów polskich uczelni wyższych na temat cukrzycy – choroby, która jest jednym z najpoważniejszych wyzwań zdrowia publicznego XXI wieku. Temat pracy jest aktualny, doniosły społecznie i naukowo, a jego znaczenie dodatkowo podkreśla rosnąca globalnie i krajowo liczba zachorowań na cukrzycę, szczególnie typu 2, oraz potrzeba intensyfikacji działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki chorób metabolicznych.

Autorka prawidłowo identyfikuje lukę badawczą – brak wystarczających danych porównawczych dotyczących wiedzy o cukrzycy wśród studentów kierunków medycznych i niemedycznych. Podjęcie tej tematyki należy ocenić jako uzasadnione i w pełni zasługujące na realizację w ramach pracy doktorskiej.

Praca jest logicznie skonstruowana, przejrzysta i konsekwentnie prowadzona według standardów charakterystycznych dla monografii naukowej. Rozdziały wprowadzające prezentują szeroki i aktualny przegląd literatury dotyczącej epidemiologii, klasyfikacji,

patofizjologii oraz powikłań cukrzycy, a także przegląd badań opisujących wiedzę populacji studenckiej w Polsce i na świecie.

Autorka wykorzystuje bogaty materiał źródłowy i umiejętnie łączy go z własnym komentarzem, co świadczy o jej dojrzałości naukowej. W rozdziale metodologicznym jasno przedstawiono cel, problemy badawcze oraz szczegółową charakterystykę zastosowanej ankiety.

Dobór metody — anonimowej ankiety składającej się z części socjodemograficznej oraz bloku pytań merytorycznych — jest adekwatny do celu pracy. Badanie obejmowało 310 studentów kierunków medycznych i niemedycznych, przy zachowaniu równych proporcji między grupami, co wzmacnia wiarygodność uzyskanych wyników.

Kwestionariusz zbudowano poprawnie, a przedstawione zmienne pozwoliły na przeprowadzenie pogłębionej analizy porównawczej, w tym oceny wpływu roku studiów oraz kontaktu z osobą chorującą na cukrzycę na poziom wiedzy ankietowanych.

Wyniki przedstawiono w sposób czytelny, uporządkowany i poparty odpowiednimi analizami statystycznymi. Kluczowe wnioski są jasno zarysowane i logicznie wynikają z zaprezentowanych danych:

- studenci kierunków medycznych dysponują istotnie wyższym poziomem wiedzy o cukrzycy niż studenci kierunków niemedycznych,
- kontakt z osobą chorującą na cukrzycę znacząco podnosi poziom wiedzy badanych,
- w grupie studentów medycznych zauważalne jest stopniowe zwiększanie kompetencji wraz z postępem na kolejne lata studiów.

Interpretacja wyników jest trafna, wyważona i zachowuje charakter naukowy. Autorka unika nadmiernych uogólnień, a jednocześnie podkreśla praktyczny wymiar uzyskanych danych — szczególnie w kontekście potrzeby rozszerzenia działań edukacyjnych na kierunkach niemedycznych.

Dyskusja jest spójna, dobrze osadzona w literaturze i pokazuje umiejętność krytycznej analizy materiału. Autorka trafnie zestawia uzyskane wyniki z doniesieniami innych autorów, wskazując zarówno podobieństwa, jak i różnice. Wnioski są jednoznacznie poparte wynikami badań, a ich wymiar praktyczny — dotyczący edukacji zdrowotnej i profilaktyki — należy uznać za szczególnie cenny.

Wskazana przez Autorkę konieczność wprowadzenia skutecznych programów edukacyjnych na kierunkach niemedycznych jest w pełni uzasadniona i wpisuje się w aktualne priorytety zdrowia publicznego w Polsce i globalnie.

Rozprawa mgr Ewy Skopińskiej posiada wiele istotnych mocnych stron. Na uwagę zasługuje przede wszystkim aktualność podjętej problematyki oraz jej wyraźne znaczenie społeczne w kontekście rosnącej zapadalności na cukrzycę. Autorka przeprowadziła prawidłowo zaprojektowane badanie, oparte na licznej i zrównoważonej grupie respondentów, co zwiększa wiarygodność uzyskanych wyników.

W pracy znalazł się wyczerpujący i aktualny przegląd literatury, uwzględniający m.in. dane WHO i IDF, a część teoretyczna została opracowana starannie i obejmuje szerokie spektrum zagadnień diabetologii — od etiologii i patofizjologii po powikłania. Rozprawę cechuje ponadto wysoka kultura języka, przejrzysta narracja oraz jasno sformułowane, praktyczne wnioski, które mogą stanowić podstawę do realnych działań edukacyjnych na uczelniach.

Praca posiada również wartość aplikacyjną — może stanowić punkt wyjścia do projektowania programów edukacyjnych skierowanych do młodzieży akademickiej oraz do tworzenia materiałów szkoleniowych w obszarze promocji zdrowia.

Na tle licznych walorów rozprawy można sformułować jedynie kilka drobnych uwag o charakterze rozwojowym. Warto zaznaczyć, że praca — przy zachowaniu wysokiej jakości metodologicznej — nie precyzuje szczegółowo struktury badanej grupy, tj. konkretnych uczelni i kierunków niemedycznych, co w pewnym stopniu może ograniczać możliwość pełniejszego uogólniania wyników na ogólnopolską populację studentów. Ponadto, choć część empiryczna została opracowana rzetelnie, zakres przedstawionych analiz statystycznych

oraz wykorzystanie zebranych danych socjodemograficznych stwarzają potencjał do ich rozszerzenia w przyszłych projektach. Sugestie te należy traktować jako wskazania o charakterze konstruktywnym, które mogą stanowić wartościowy kierunek kontynuacji badań Autorki, nie umniejszając jakości i wartości naukowej ocenianej rozprawy.

W mojej opinii przedstawiona rozprawa doktorska pani Ewy Skopińskiej w pełni spełnia kryteria określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. — Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.). W związku z tym wnoszę do Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o kontynuowanie postępowania o nadanie pani Ewie Skopińskiej stopnia doktora.

dr hab. Michał Janik